సోమసుత

ఓ సోమసుతా! నువ్వు నా ప్రియురాలవు. కాని నీకోసం దేశాలన్నీ వెదుకుతూ ఉన్నాను. నువ్వు ఎప్పుడూ దూర దూరాననే. నీమూర్తి నా కౌగిలికి యెప్పుడూ అందలేదు. విదియనాటి చంద్రవంక విరిసే కొత్త లేవెన్నెలలోని మసక మసక కిరణాలమధ్య చిన్న బాలిక నడివేసవిలో పూలకై వెదకులాడినట్లు నీకోసం వెదకి వెదకి యేటిఒడ్డున నిట్టూర్పువిడుస్తూ చదిగిలంబడ్డాను. తియ్యటి చంద్రవంక యెఱ్ఱటి నవ్వులు నవ్వుతూ పడమటికొండలవెనుక పక్కనమాయమైంది. దిశలు చీకటిమేలిముసుగులు సవరించుకొన్నాయి. ఏటి కెరటాల అంచులమీద చంద్రవంకలు నృత్యంచేస్తూన్నట్లే కనపడ్డాయి.

ఓ సోమసుతా! నువ్వు చంద్రుని తనయవు నువ్వు ప్రేమబాలవు. నిన్నెప్పుడూ నాకళ్ళలోనే దర్శించినాను. వెన్నెల్లో పడుకొని నిన్నుగురించి కలలమధ్యన నేనుపులకరాలుపొందుతూ ఉంటే ఒక్కనాడూ నువ్వు నాకు ప్రత్యక్షంకాలేదు. ఆ వెన్నెల్లో నేను గాఢసుషుప్తిలో మైమఱచిఉన్నప్పుడు ఉజ్వలానందజ్యోత్స్నలైన నీ చూపులు అరమూతల చక్రవాకాలు కాగ నా సమీపంలో మూర్తిపొంది నన్ను నీ లేతచిగుళ్ళ చల్లనివేళ్ళతో తాకి, నేను ప్రేమతో జలదరించి మత్తులూరి తీపితేనియల తేలి కళ్ళుతెరచేలోపలే, నువ్వు అదృశ్యవైనావు.

నువ్వు నా ప్రణయవల్లరివి. నాభావాలు, నాకోర్కెలు చివుళ్ళలోనుండి చిరుపసిరి కందిమొగ్గలు తొడిగే చిన్ననాటి నా ఆటరోజుల్లో నేను రాజకుమారుణ్ణి, నువ్వు రాజకుమార్తెవు.

ఒక్కణ్ణే నీ లేత వెన్నముద్దబుగ్గలు, నీ తెల్లవారగట్లచుక్క లాంటికళ్లు, నీ నునుకసిరి చిగుళ్ళ పెదవుల్ని ముద్దెట్టుకున్నా. మా అమ్మ "పిచ్చినాన్నా, ఏమిట్రా, కల్లో ఎవళ్ళనిరా ముద్దెట్టుకుంటున్నావు" అన్నది. నేను సిగ్గుతో చిరునవ్వు నవ్వుతూ, కళ్ళు సగం తెరిచి అప్పుడే వట్టే తేనెపొరలోని నుదటి చుక్కల్లాంటి చూపులు ప్రసారించి ఊరుకున్నాను. మా అమ్మ నూతిదగ్గరకు వెళ్ళిపోయింది.

"తమ్ముడూ, కాశీమజిలీలు చదువుతున్నావా?"

"కథ పూర్తి అయింది."

"అందుకనేనా పుస్తకం రొమ్ముమీద పడవేసుకుని దిండాని పడుకున్నావు?"

"రాజకుమార్తె!"

"పెళ్ళాడావా?"

"ఏడంతస్తుల మేడ!"

"హంసతూలికాతల్పంమీద-ఒక్క రాజకుమార్తే?"

"ఇద్దరు-!"

"ఎవరెవర్రా?"

"సూర్యుడికూతురూ, చంద్రుడికూతురూ-!"

"ఓరి కన్నా! ఇద్దర్రా, వేగిపోతావురా! ఇద్దరిపోరూ పడలేవురా బాలిగా!"

"కాదు ఇద్దరూ ఒకటనే!"

"అదేమిటిరా నాన్నా! బాబయ్య చెప్పినకథలు కంగాళీచేస్తున్నావు!"

"చంద్రుడు ఓమాటు చక్కని ఆడపిల్ల అయ్యాడు. అప్పుడు సూర్యుడు మోహిస్తే వాళ్ళిద్దరికీ ఓ అమ్మాయి పుట్టింది-''

"పురూరవుడి కథలా ఉంది. బాబయ్య చెప్పాడుగా''

"అవును. అల్లాంటి కథలు చాలా ఉన్నాయిలే."

2

చిన్నతనంలో ఎంతమంది అందమయిన చుట్టాల అమ్మాయిల్ని నువ్వేమోనని చూశానుకాదు! యవ్వనంలో దేశాలు తిరిగాను అందన్ని రైళ్లెక్కే బాలికల్ని, రైళ్ళలోని వాళ్ళను, తీర్థాలకు వచ్చిన పడతుల్ని, కాలేజీలకు, హైస్కూళ్ళకూ వెళ్ళే, వచ్చే చంచలనేత్రల్ని, సభలకు మహాసభలకు ఏతెంచే కోకిలస్వనలను తేరిపారచూశాను. నవ్వులందినాను. తెల్లపోవుట పారచూశా! తిట్టులుకూడా వినిపించినవి. కొందరు బాలలు "ఎవరికోసం?" అని విద్యాశాలల దగ్గర ప్రశ్నించే చూపులకు జవాబివ్వక పారిపోయినాను.

ఒకరోజున ఒక పెద్దపట్టణంలో సినిమాప్రదర్శనం అయిన వెనుక ట్రాముఎక్కి వెళ్ళబోయే నాకు ఒక బాలికా కుసుమగుచ్ఛం ప్రత్యక్షంఅయ్యింది. అందులో ఓఅమ్మాయి చాలా అందంగా ఉన్నట్టు కనబడింది. ఆమె నావేపు ఓసారి చూసింది. కళ్ళు మెరిశాయి. నా కలల్లోని చంద్రబాల. ఆమె చిరునవ్వు నవ్వింది. నేను తెల్లపోయినాను. అదిగో సూర్యచంద్రసుత. శిల్పాధిదేవత! సర్వరసతహ్నా!

"వెదికినానే నిన్ను
చదల భూమిని గాలి,
చదివినానే నిన్ను
కథల, పాటల, కలల
సుదతి నా యాత్ర కే-
-విధము ఫలమొచ్చేను?
బాలికా బాలికా
బంగారుతూలికా
మల్లె జూకామల్లె
మాలికా మాలికా"

ఈ పాట నా గొంతుకలోనుంచి అప్రియత్నంగా వచ్చింది.

ఆ అమ్మాయి వెనక్కి తిరిగి "మీదేవూరు" అని ప్రశ్నించింది. దగ్గర లోకపల్లెఅని జవాబు చెప్పాను. "ఈ పట్టణంలో చదువుకుంటున్నారా?"

"చదువు పూర్తిచేసుకొని సరదాకోసం దేశాలు తిరుగుతోన్నాను"

"మిమ్మల్నెక్కడో చూచినట్లుంది?"

"ఇక్కడే చూచి ఉంటారు"

"ఎక్కడ మీరు చదువు పూర్తిచేసికొంటా?"

"శాన్తినికేతనంలో"

"ఏమి అదృష్టమండి! శాన్తినికేతనం చాలా అందమైన దట! ఎంతో చక్కగ చదువూ-నాగరికతా- జీవితమూ ఉంటుందట కాదూ?"

"ఔనండి. ఈనాటి కవిప్రపంచంలో దివ్యుడైన మహాకవి పరిపాలిస్తూవున్న ఆ రాజ్యంలో సంచరించటానికదృష్టం పొందినవాళ్ళంతా అమరులు అని మనవి చేస్తున్నాను."

"అయితే మీకుకూడ అమరత్వం బాగా అబ్బిందన్నమాట!"

"ఎవరో నావంటి మూర్ఖులకు తప్ప."

"అయితే మీరు తప్పకుండా మాయింటికి రావాలి. మా నాన్నగారికి రవీంద్రుడంటే మహా వెఱ్ఱి. రేపు తీరుబడిగా వుంటే వస్తారా?"

"అతి సంతోషంగా"

ఆరాత్రి ఎలా వేగిరించానో తెలియదు. అసలు నిద్రే లేదు. సముద్రములోని మహాతరంగాలులా కలలు తరుముకు వచ్చినవి.

"ఏటి మిలమిలలోన
తోట నవనవలోన
వెలుగు నీడలవైపు
వెదకుతూఉన్నాను."

ఈమే సోమసుతకాబోలు. కాబోలేమి? ఈమే నా సోమసుత. ఎంత అందమైనది. ఆమె మాటలు పాటలే. ఏదో మహాదర్థములేక యిల్లా తనకుతానై ఎలా పలకరిస్తుంది. ఇంటికి రమ్మన్నది. ఆయిల్లు నాకలోకంలోని ఒక భవనమా? దాని గోడలు పూలతో కట్టిఉంటారు. పైకప్పు చిగుళ్ళు. వెన్నెల కిరణాలు దూలాలు. భరతపక్షిపాటలు తలుపులు. ఆమెకు చెలికత్తెలు నక్షత్రాలు. నేనలంకరించుకోనా? గుప్తమై

యున్న నిధులన్నీ అలంకరణయోగ్యమైన నగలకోసం మంత్రిపు కాటుక పెట్టుకొని పారకించి చూడాలనా? నేను సంతోషంలో లోక మూవరిస్తోన్నాను. వెన్నెలలో తేలిపోతూన్నాను. ఈ వెన్నెల ఎంత పరిశుభ్రమైయున్నది. ఈ వెన్నెల కొంత తీసుకొని మొఖానికి వొంటికి రాసుకోనా? ఈ పువ్వులు వర్షంకురుస్తోన్నవేమిటి? ఈ పువ్వులలో దాగివున్న కోమలత్వమంతా యమునానదిలా ప్రవహిస్తూన్నది. ఈదలేక మునిగిపోనుకదా?

3

అరుణకాంతుల గులాబీరేకల్లా చల్లుతూ ఉదయ సంధ్యాదేవి ప్రత్యక్షమై నన్ను చూసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ మాయమైపోయింది. ఆ రేకలపై ఒదిగియున్న పన్నీటి మంచు బిందువులు చెదిరి నా వొంటినిండా పడ్డవి.

అలంకరించుకొన్నాను అమృతభూషణాలు— ఆనంద వసనాలూ—

ఎనిమిది గంటలకు వారి ఇంటికి చేరుకొన్నాను. సేవకుడు చూపించిన కుర్చీపై త్రిభంగాకృతిని అధివసించాను. "కలయో? నిక్కువమో?" అనుకొన్నాను.

"ఏదండి కల అని అనుమానం తెచ్చేది?" అని నిన్నటి ఆ బాలిక గాలికి కదిలిన తామరపూదళములులా పెదవులు కదిలించి నవ్వింది.

ఓ సూర్యసుతా, నీ వప్పుడా మెకళ్ళల్లోంచి తొంగి చూచావు. నీ నిర్మలజ్యోత్స్నలు ఆ మందిరమంతా ఆవరించినవి.

అప్పుడు నే నన్నాను "కలగాని కల, నిక్కవముగాని నిక్కవము, వెలుగు నీడలలా చక్రాకృతిని మహావేగంతో తిరుగుతూంటైగదా!"

"దూరాప్ప్రహం చూచినవారిమాట" ఇదే సమయం సంభాషణ వేరేవిధంగా మార్చటానికి.

"ఆ సూరదాసుకథ యెంత మనోహరంగా ఉన్నది. ఆ కథను ఏ న్యూథియేటర్సువాళ్లో ఫిలుంతీస్తే బాగానే వుంటుంది."

సోమసుత అయిన ఒకబాలిక భౌమ్యవాసనల నాసందించు భావపూర్ణహృదయగా ప్రత్యక్షం ఏలా అవుతుంది? స్వర్గములోని దేవతాకన్యలు శాసనసభలను గురించి చర్చించుకుంటారా?

ఈ ఆలోచన మనస్సులో మెరుములా ఉద్భవించిన మరుక్షణంలో ఆ అమ్మాయి అన్నది "ముక్కు మొగము ఎరగని ఒక యువకుని ఉద్ఘాటించి మా యింటికి రావయ్యా అని పిలిచిన ఓ అమ్మాయి నీమనస్సులోని ఆశయమూర్తి అయిన దేవతాకన్య అనుకున్నావా?"

ఈ బాలికకు ఎదుటివారిమనస్సు అవలీలగా గ్రహించే శక్తిఉన్నదా ఏమిటి చెప్మా!

ఆ అమ్మాయి చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. చదువుతూ వున్నప్పుడూ స్వప్నాలుకన్నాను.

పలికినపలుకులలో పాడినపాటలలో తలపులకుదాటిన వర్ణాల కలుపులను మీరిన స్వర్ణాల స్వప్నాలకు ఆవలి అయిన రూపురేఖలనుచి తాళతల్పానికి ఒదుగుతూ నులువెచ్చని దైహిక పరిమళాలకు అందీ అందకున్నట్లు ఏదో ఒకమూర్తికై ఆశించి ఆశించి అది గీటురాయిగాక అలంకార సిబంధనగాక వీటికి మించిన ఏదో అనన్యసౌందర్య శాస్త్రానుభూతిమైన ఒక పరమ భావానికై చేతులుచాచిన నేను— నా సోమసుత ఈ బాలికా మూర్తిలో తేజస్వినియై నాకు దివ్యదర్శన మిస్తుందని నే నెలా అనుకొని వచ్చాను?

ఒక్క— పరమభావము నాకు
చిక్కునో లేదో
ఒక్క— అతిలోకసౌందర్య
మది దొరుకునో లేదో
ఎందు కీ అన్వేష
కెందు కీ యాత్రలు
మృగతృష్ణలో నీరు
ఇంద్రధనువులతీరు
ఏనాటికైన నిజమా?

ఈ పాట నేను సన్ననిగొంతుకతో పాడుకుంటూండగా ఆ అమ్మాయి రెండుమూడు మిఠాయిలతో వొలిచినసాత్కుడి తొనలతో కాఫీసెట్టుతో అవి అన్నీ పనికత్తెచేత పట్టించుకుని లోపలికి చక్కావచ్చింది.

“నిరుడు మీరూ నేనూ ఒకేకాలేజీలో చదివితిమి. నిరుడు మీ చదువు పూర్తిచేసుకుని వెళ్ళిపోయారు. నా

చదువు యింకా మూడేళ్లు పట్టుతుంది. కాలేజీలో మీ ఉప
న్యాసాలు విన్నాను. కృష్ణశాస్త్రిగారి ఊర్వశి, బాపిరాజుగారి
"శశికళ" మీరు అత్యుత్కృష్టభావాలనిఇచ్చిన ఉపన్యాసాలు
విన్నాను."

"ఆ మీటింగులో మీరుకూడ ఉన్నారావేమిటి?"

"ఆ, వున్నాను. మీరు ఆరోజున "ఊర్వశి" పాటలు
'శశికళ' పాటలు రెండూ చదువుతూ అభినయంచేశారు.
జ్ఞాపకంవుందోలేదో, మీరు చదివేవిధానం, మీరు చదివినపాట
లలో ముఖ్యంగా మీరు కనపర్చిన వాచికాభినయం నన్ను
ఆనాడే సమ్మోహపర్చాయి"

"అప్పటినుంచి మీరు నేనానాడిచ్చిన ఉపన్యాస
విషయాన్ని చర్చించుకుంటూనే వున్నారా?"

"వినడమేకాదు. నేను ఈయనకు శశికళనైతే ఏమను
కుంటాడని అనుకున్నాను" అని ఆ అమ్మాయి పక పక
నవ్వింది.

4

నేను తెల్లబోయాను. నాకు మాటలేదు. ప్రపంచా
తీతమైన సోమసుతాభావము ప్రపంచంలోవున్న ఒక బాలికలో
ఎలా ప్రతిఫలించగలదు!

"మీరు వెదకే స్వప్నము ఎప్పుడూ స్వప్నమే. స్వప్నాలు
ఎప్పుడూ నిద్దురపోయేవారికే. ఈనాడు దేశంలో కాటకం; దేశం
అవతల భయంకరయుద్ధం. దేశం అంతా రోగాలు; దేశం

అవతల దారుణయుద్ధాగ్నిజ్వాలలు. ప్రపంచమంతా ఆర్తనాదం. ఆర్తనాదంలోను మహాప్రళయంలోను అందం ఎక్కడ, ఆనందం ఎక్కడ? ఊహింపగరాని ఏదో ఒక మూర్తిని నిర్మించుకొని అది ఎక్కడ అని సర్వప్రపంచము ఎన్నియుగాలు వెతకగలరు? కత్తులూ కాటకాలు లేని రోజుల్లో కూడా కలలుకనడానికి తావు లేదే!"

"మానవాతీతమైన సౌందర్యం వెతకడంలో మానవోత్తమమైన సౌందర్యం దర్శనమౌతుందా లేదా?"

"ఎంత ఉత్తమమైనా! మానవసౌందర్యమే కదా!"

ఉపహారానంతరం నేను మెల్లిగా ఇంటికి చేరుకున్నాను. ఈ సౌందర్యాన్వేషణ యొక్క పరమార్థమేమిటి?

5

సౌందర్యోపాసన, మనుష్యుని జీవితాభ్యుదయాని క్కావలసిన కళితత్వాన్ని కరగించివేసి, బానిసత్వ చిహ్నమైన వెన్నతనాన్నీ, సొళ్ళుకారిపోవుతనాన్నీ మనుష్యుని బ్రతుకంతా నింపుతుందట. ఏదేశంలోనైనా ఉత్తమ కళలు ఉద్భవించిన కాలం వీరులైన మహారాజులు సామ్రాజ్యాలు స్థాపించిన రోజుల్లోనూ సామ్రాజ్యనిర్మాతలైన ఆంధ్రులకాలంలో-ధాన్యకటకం మొదలైన సాతవాహనశిల్పం, రాయలకాలంలో విజయనగరిశిల్పమూ ప్రబంధయుగమూ తారాపథా లంటాయి; పాశ్చాత్యదేశాల్లోను ఏథెన్సు అత్యంతబలవంతమై వున్నప్పుడు, ఫైడాసు మహాశిల్పి ఒక దివ్యశిల్పప్రపంచం అల్లి

వేశాడు. ఇక సౌందర్యారాధన బలహీనమెల్లా అవుతుంది? ఆ అమ్మాయియొక్క భావం ఏమయివుంటుంది? శృంగారస్వరూపమైన సౌందర్యార్చన సామ్రాజ్యతత్వాన్ని తెలియజేస్తుంది. మానవజీవిత - సౌందర్యార్చన, మహోత్కృష్టమైన ప్రజాస్వామ్యశక్తిని మూర్తీభవింపజేస్తుంది.” అని కాబోలు! పుష్పేతరమైన పరిమళము ఏది? జీవితేతరమైన సౌందర్యమేది ఈ సౌందర్యానుభూతులన్నీ సప్తస్వరాలు చేసి, ఆశయం తాళంచేసి, ఒక మహాగాంధర్వం అల్లుతాడా మనుష్యుడు. ఆరాత్రింతా నాకు నిదుర దరికి చేరలేదు. కలహాంతరితయైన నాయికవలె తన ఆనందాన్ని, నా ఆనందాన్నికూడా చెడగొట్టుకొన్నది.

ఎందుకు ఆ బాలిక నన్ను పిలిచింది? ఏదో నాదారిని నేను

“తోవ తెలియని నేను
ఏవైపుపోదునో!
నా వెదుకు తపసులో
నాసిద్ధియే నాకు”

అని పాడుకొన్నాను.

ఆ బాలిక నా ఆలోచనా- పథాలనుండి మాయము కాదు. ఆమెసౌందర్యస్ఫుటరేఖాప్రవాహాలు నా హృదయ సముద్రింలోనే సంగమించాలా! ఆమె నున్నటి గులాబిపెదవుల హాస్యహాసాంచలాలు, నాకు సోమసుతవెన్నెలలే యగునా? కర్కశమై అతి-మానుషమా స్త్రీ పురుషప్రేమ తన్ను తాను

మరపించుకొనే మోసబుద్ధితో, సోమసుతా-భావమున ప్రతీక్ష
కుంచేసుకొంటున్నానా?

రాత్రి పన్నెండైంది. నాచిన్నమేడ వీధితలుపు ఎవరో
తట్టినారు. దీపాలన్నీ వెలిగించుకుంటూ కిందకు వెళ్ళి తలుపు
తీసినాను. ఎదుట ఆ అమ్మాయి, ఆమె అన్నగారు "నేను లోప
లికి రావచ్చునా?"

ఈమె, నా మధుర మధురాలోచనలకు చిరుచేదులు
కలుపవచ్చినది కాబోలు.

ఆమె:- ఓయి వెఱ్ఱివాడా! నీ ప్రేమకోరి నేనురాలేదు.
నా ప్రేమను సెకర్పింపరాలేదు ప్రేమఅనేది మనుష్యుల్లోని నీరస
సత్యాన్ని కప్పిపుచ్చే అందంగా చెక్కిన మూతవంటిది. సినీ
మాచూచి వెడుతూ నీ డాబామీద నీవు తిరగడంచూచి, నిద్ర
పట్టనీయని సోమసుతారాధనావేదన నాకు నవ్వుకలిగిస్తే ఉప
యోగముకాని నీ శక్తులు నాలో కరుణ స్పందింపజేసి, నన్ను
నీ గుమ్మందగ్గిర ఆపి నిన్ను పిలిపింపజేసినవి. నీతలుపు వేసుకో,
నే నీగుమ్మం ఇవతలనే వెనక్కుతిరిగి నాదారిని నేను. నా
గుండెపై సమ్మెటపెట్టు...

నేను"......నా ఒకనితనంలో మరియాదలు మఱచి
పోయిన మొఱకుణ్ణి నేను మీా యిరువురూ లోనికి దయచే
యండి, అదే నన్ను క్షమించిన గుర్తు"

మేము ముగ్గురమూ ఆ డాబాపైకివెళ్ళి కూర్చు
న్నాము. నాకు మాటలేదు ఆలోచనలేదు, ప్రశ్నలేదు.
జవాబులేదు. కుంగి హృదయంపై తలవాల్చి, అమర్యాద

వస్త్రవము కప్పుకొని, వారిరువురి ఎదుటా, నాకుర్చీలో నే "సోమసుతా! సౌందర్యమే నీవై, సర్వరసాధిదేవివి నీవై, ఆనందసిద్ధివై అర్చనవై, ఫలమువై, కోమలత్వానివై, అలంకారమవై సమ్యగ్రేఖావిన్యాసమవై, నీ వెచ్చట,

"చల్లన్ని వెలుగులో
ఫుల్లమగు పూవులో
తళుకాడు తారలో
తరుణబాలలహృదిని
నీవు నిలిచెద వేమొ?
నిజ మేమి తెలియగల?"

వారి వారి ఆసనాలపై వారిద్దరూ ఉన్నారా! లేరా! అని తలెత్తిచూచాను. అతడు లేడు. ఆమె నాదగ్గిరగా నిల్చునివుంది.

"ఓయి కళలమూర్తీ! కళలు కడుపులోనికి కాసింత కూడుపెట్టగలవా? నీ విచిత్రచరిత్రను నా అన్న నాకు వెనకే చెప్పినాడు. నువ్వు చిత్రకారుడవు. కవివి రాజకీయసమాలోచనా ప్రశస్త సిద్ధాంతవేత్తవు. కడుపులుమాడి, కళ్ళు దించుకుపోయి, కట్టబట్టలేక, కాటక-రాక్షసహస్తాల్లో ప్రాణాలు చిమ్మ నలిపివేయబడిన మానవజాతి, నీ సౌందర్యార్చనలో భాగం కాలేదా?"

"సౌందర్యారాధనకూ దైన్యానికీ శృతి కలవదు."

"నీ వెరిగున్న బాలికలలో నే నందమైనదాననా కాబట్టి నన్నుచూసి చెప్పు, రంగులుపూసి, రేకలుదిద్ది, సృష్టిలోని అపశృతిని సవరించాననుకొనే కల్పనాసుందరికన్న నే సౌంద

ర్యవతినా కానా, నన్ను చూసి చెప్పు! నీవు విన్యసించిన కళ్ళలో ఈ కాంతులున్నవా? నీవు పులిమిన ఆ దేహాపురంగులో ఈ మసృణత్వమున్నదా? పరిమళపూరితమై నునువెచ్చనై మహా మధుర కాంక్షలను ప్రసరిస్తూఉన్న నా యీ అద్భుత మూర్తికి నువ్వు వంకరదిద్దువాడవు? ఎంత వెఱ్ఱి చిత్రకారుడవు! పోనీ నీ పాటలతో నన్ను వర్ణించు; ఎన్నిపాటలు వ్రాయగలవు? నీ రంగుల పెట్టెలోని అరుణవర్ణాన్ని తిరిగి తిరిగి కలిపినా, దివ్యమనోహరార్ద్రిత రేఖాసమన్వితమంజిష్ఠ వర్ణము తీసుకొనిరాగలవా? ఓయి వెఱ్ఱివాడా! జీవితమాధుర్యం గుర్తెరిగినవాడే అమృతం పూహించుకోగలడు. గాఢ సర్భర మానవదైన్యం హృదయమార తేర్పులు శ్రేణ్చినవాడే దివ్యకాంతిప్రసరిత కరుణా-రసాత్మక బ్రహ్మానందము చవిచూడ గలుగుతాడు. నేను నీకై వచ్చాను. నీకై యే నన్ను నీ గుమ్మముదాటి వెళ్ళిపొమ్మంటావా?"

ఆమెచుట్టూ వెన్నెలలు, ఆమెనుంచి వెన్నెలలు. ఆమె చలితాక్షుల వెన్నెలలు, ఆమె రసాలకిసలయ-మసృణాధరోష్ఠాల వెన్నెలలు దేవీ! నువ్వేనా, సోమసుతవు? బహుకాల స్వాతంత్ర్యయోగత ప్తశుష్క-వపువులో నువ్వు, సర్వమానవకోటి కళ్యాణగమ్యపథదుర్గమయాత్రికులైన నా యుక శ్రమిత ఘర్మాంబువులలో నువ్వు, సర్వ వికృతులలో నువ్వు. రసాకృతీ! రస-మయాకృతీ!

ఆమెపాదములు స్పృశించి, లేచి, ఆమె రెండుచేతులను గ్రహించి, నాచుట్టూనిర్మించుకొన్న నా యింటిముఖ ద్వారము నా సోమసుతతో దాటి సముద్రతీరానకు జేరినాను.

అక్కడ అధివసించి మేము, మాయెదుట నృత్యము చేయు తరంగలాసికా రమణీబృందము.

ఆమెను హృదయానికద్దుకొని, ఆమె పెదవులను ముద్దిడినాను. కంటికొలకులనుండి స్రవించి, పెదవుల తడుపు ఆమె బాష్పములు లవణమయములు. ఆమె పెదవులు మహా మధురములు.

లావణ్యములైన తరంగాలను చుంబిస్తూ మహామధురములైన వెన్నెలలు.

కన్నె

కురూపియైన ముష్టిబాలికను కొంచెం కరుణతో చూచి, ఎవరైనా గుప్పెడుగింజలుగాని, ఒకరాగిపైసగాని, మొహం అవతలతిప్పైనా, విసిరేస్తారు.

కొంచెం కనుముక్కుతీరు సరిగావున్న అమ్మాయి, యవ్వనంలో వుండి 'బాబూ! ఇవ్వాళ పొద్దుపొడిచినదగ్గరనుంచి ఒక్కపిడచైనా లేక మలమల మాడిపోతూన్నాను. ఏమైనా ఇవ్వండి రాజా!' అంటే, 'ఛీ!నోరుముయ్. పోతంచున్నావ్, ఇంత పనీపాటాచేసి నాలుగురాళ్లు సంపాదించుకోకూడదూ?' అంటాడా మహారాజు.

అంతపనీఅయింది కన్నెకి. రాయలసీమలో తిండి సరిగా వుందనా? పరువుగల కుటుంబాలే, దూరాన్ని గంజి చూచుకొని బ్రతుకుతున్నారు. ఎన్నమో రామచంద్రా! అంటే